

OSOGUNEKO ERAKASKERA.
1996-97. IKASURTEA

① ELHEKETA : ASTE HUNTAKO SOLAS. BIDEA

1. Erakus zazuue Mariaren maithatasuna Oihanaldeko.
2. Nola ko emagtea zen Maria?
3. Ixtorioak bagazkiena? Zertako.

Piarres

②

MARIA ZAHARRA 4

Ah! Oihanaldeko etxe maitea! Haur-haurretik bildua diat etxe garbi hunen amodioa, Piarres, hire amatxi zenarekin batean katixima hemen ikasten nuclearik. Ibarronen, Helbarronen eta Amotzen bezala, Xerora guk deithu atxo xahar bat baginian, Madalen zeritzana; eta arrats gehienetan, Oihanalderat jiten zian Madalen, inguru hautako zazpi-zortzi bat haurreri katiximaren erkasteko.

Suari bero eta bero ari zen, gauza guziera begira, bereak oro izan balitu bezala etxe hartan; eta, kalakari¹¹ gaitza Jainkoak eginik, ez zen beraz mintzatzetik athertzen.

"Ba, gaixo Oihanaldea, etxe maitea izana hakit eta bethitik: Jainko maitearen etxe bat, gauaz egunaz bezala. Luzaz eta luzaz, sarrailarik ere ez ziken hemengo athe handiak, eskualdun etxe gehienetan ohi zen bezala. Bainan gero, orai berrogoita hamar bat urthe, edo hola, Murilloren eta Xirriparen beldurrez, jende guzia izitu zuan hemen gaindi. Atheak hobeki hetsi zituán, eta zuen aitatxik behin baino gehiagotan garbitu dik, erdoaldurik orai, ximiniaren gainean etzanik dagon xixpa¹² hoi. Zer hel ere, gaineraino bethi kargaturik egon duk tresnatto hoi, hortxet, sukalde xokoan..."

"-Murilloren eta Xirriparen ixtorioa berriz erran ezaguzu, Maria!"

...

Bi eskuak bere makilaren gainean finkaturik, hasi zuen Mariak ixtorio lazgarria:

"Beraz, jende maiteak, orai berrogoita hamar bat urthe, Saran, bere sehiekin bera bakarrik bizi zen lthurbide jaun zaharra.

Arrats batez, aro bat izigarria zen, ihurtzuri¹³ eta ximixtak alde guzietarik, mendi guziak orroaz, erraictaraino inharrosiak. Oherakoan, aingeruaren mezuz edo bertzela, sehiak erran zioten etxe-ko bi muthileri (muthiko gaztea batto, haur bat oraino bertzea): "Zer gaua gaixtaginentzall!" Eta, beldurrarekin, ongi jakin ere gabe zertako, haixturak eman zituen trebesna bere gelako sarrailan. Muthilek aldiz deusik ez.

baginim = nous avons
zian = zen
zikan = avait
jukan = Juan = Zen
zitukan = ziren
mais attention ici
traduction de on

Formes de tutoiement
(ici méla ge
de termes labourdins
et navarrais)

③ ADITZ IKASKUNTZA.

31. Izan balitu
32. Dagon kixpa
33. Erran ezaguzu
34. Garbitu dik.

31. UKAN. Suppositif. Eventuel 3eme forme.

O, Sing.		Objet. Pluriel	
Nik UKAN branu = si je l'avais	si je l'avais	IZAN UKAN banitu = si je les avais eus	si je les avais eus
Hik -"- bahu =	}	-"- bahitu =	}
Zuk -"- bazinu =		-"- bazinitu =	
Harek -"- balu =		-"- balitu =	
Guk -"- baginu =		-"- baginitu =	
Zuek -"- bazinute =		-"- bazinituzte =	
Heiek -"- balute = etc.	-"- balinuzte = etc.		

32. EGON = Indicatif - Subjonctif =
Present - Present

Ni nago = je reste	(Ni) nagon = que je reste
Hi hago = tu restes	H hagon =
Zu zande =	Z zander =
Hura dago =	H dagon =
Gu gande =	G gander =
Zuek zanderzte =	Zuek zanderzten =
Heik daude = etc.	Heik dauden = etc.

33. UKAN. Conj. à dble cplt - Imperatif =
Guri = à nous - Cplt indir. pluriel

Zuk UKAN ezaguzu = Ayez-le nous	
Harek -"- bezagu = qu'il nous l'ait	
Zuek -"- ezaguzue = Ayez-le nous	
Heiek -"- bezagute = qu'ils-nous l'ait	
<u>Neri = à moi</u> - <u>Cplt indirect singulier</u>	
Zuk UKAN ezadazu = Ayez-le moi	
Harek -"- bezat = qu'Il me l'ait	
Zuek -"- ezadazue = Ayez-le moi	
Heiek -"- bezadate = qu' Ils me l'aient.	